

قزوین

از بلدیہ تا شهرداری

تألیف و پژوهش
رضا صمدیها

فهرست نویسی پیش از انتشار

سرشناسه: صمدیها قزوینی، رضا، ۱۳۳۷ - ، گردآورنده.

عنوان و نام پدیدآور: قزوین (از بلدیة تا شهرداری) / تألیف و پژوهش رضا صمدیها، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۸۳۲ ص: مصور، عکس، جدول، نمونه.

شابک: 978-964-04-3975-3

بها: ۱۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

یادداشت: کتابنامه: ص: ۷۶۲-۷۶۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.

یادداشت: نمایه.

موضوع: شهرداری قزوین - تاریخ.

موضوع: شهرداری - ایران - قزوین - تاریخ.

موضوع: شهرداران - ایران - قزوین.

شناسه افزوده: شهرداری قزوین

رده بندی کنگره: ۱۳۸۸ ۸ ص ۴ ق / TS ۷۱۶۹

رده بندی دبیر: ۳۵۱ / ۵۵۳۶

شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۳۱۶۴۴

قزوین (از بلدیة تا شهرداری)

تألیف و پژوهش: رضا صمدیها

چاپ اول: بهار ۱۳۸۹

تعداد: ۳۰۰۰ جلد

ویراستار: رحیم خونیانها

تایپ و صفحه بندی: مؤسسه رایان سیستم ۲۲۲۷۱۸۳ - ۲۸۱۰

طرح جلد: مهناز گروه ای

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

۱	سخن شهردار.....
۲	مسعود نصرتی قزوینی نژاد.....
۳	مقدمه مؤلف
۹	● بخش اول شناخت اجمالی قزوین
۱۰	معرفی اجمالی استان قزوین
۱۰	پیشینه تاریخی شهر قزوین.....
۱۱	مشخصات طبیعی و تقسیمات کشوری در استان
۱۱	بررسی موقعیت شهرستان در استان.....
۱۲	محدوده شهرستان قزوین.....
۱۲	سیستمهای هوایی موثر در استان عبارتند از:
۱۲	در استان دو جریان باد وجود دارد:
۱۲	شرایط اقلیمی
۱۳	آب و هوا.....
۱۵	حداکثر و حداقل درجه حرارت و میزان مجموع بارندگی در ناحیه قزوین
۱۷	□ تغییرات جوی و وضع اقلیمی قزوین.....
۱۸	کشاورزی و منابع طبیعی.....
۱۸	زراعت و باغداری.....
۱۸	دام و طیور.....

صنعت و معدن	۱۹
زبان و ویژگی های فرهنگی	۱۹
ویژگی های طبیعی	۱۹
توپوگرافی	۱۹
پدیده های طبیعی	۲۰
آبهای سطحی	۲۰
قابلیت های کشاورزی و زراعی شهرستان	۲۱
کشاورزی	۲۱
دامداری	۲۱
راه های ارتباطی شهرستان قزوین	۲۲
- راه اصلی:	۲۲
- راه اصلی چهارخطه:	۲۲
- راه اصلی عریض:	۲۲
- راه اصلی معمولی:	۲۲
- راه فرعی:	۲۲
- راه فرعی درجه یک:	۲۳
- راه فرعی درجه ۲:	۲۳
- راه روستایی:	۲۳

● بخش دوم سرگذشت بلديه.....	۲۴
سرگذشت بلديه	۲۶
بلديه نهادى نوين در اداره امور شهرى	۲۶
قزوین در دوره بلديه	۲۹
و اما قانون بلديه	۳۰
قوانین بلديه	۳۰
● فصل اول: قواعد کلیه	۳۰
● فصل دوم: در تشکیل انجمن بلديه	۳۱
□ شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان	۳۲
□ ترتیب انتخاب اعضاء	۳۳
● فصل سوم: ترتیب وظایف انجمن بلديه	۳۷
● فصل چهارم: اداره بلديه	۴۴
● فصل پنجم: در باب مستخدمین بلديه	۴۶
مختصری از تاریخچه شهرداری قزوین	۴۸
□ وضع درآمدهای شهرداری در گذشته	۵۰
□ مختصری از وضع درآمدهای شهرداری در گذشته	۵۰
□ کلیه شهرسازی در چهار عامل اصلی زیر خلاصه می شود:	۵۳
□ فعالیت شهرداری	۵۵
مختصر گزارشی بر عملکرد تاکسیرانی قزوین	۵۷
بلديه از دیدگاه اهل قلم	۵۹
بلديه چیست ؟	۵۹

بلدیه در فرهنگ اسلامی	۵۹
فراز و فرود شهرداری‌ها در تحولات شهرها	۶۰
تأسیس بلدیه دارالخلافه و کارکردهای آن در عصر اول مشروطیت	۶۰
نگاهی به تأسیس بلدیه در جهان اسلام	۶۱
اصطلاحات اداری و تشکیلاتی بلدیه (غیر مصوب) بخش اول	۶۲
لغات معموله و اژه‌های پیشنهادی	۶۵
اصطلاحات اداری و تشکیلاتی بلدیه (غیر مصوب) بخش دوم	۶۶

● بخش سوم - شرح حال شهرداران از آغاز تاکنون	۷۲
اولین شهردار	۷۶
حاج میرزا حسین صالحی شهیدی	۷۶
دومین شهردار	۸۰
میرزا حسن شیخ الاسلام	۸۰
سومین شهردار	۸۷
سید کاظم سرکشیک زاده	۸۷
چهارمین شهردار	۸۹
تیمور خان	۸۹
پنجمین شهردار	۹۰
اسدالله فزونی	۹۰
ششمین شهردار	۹۲
حاج احتشام نظام	۹۲
هفتمین شهردار	۹۵
عدل الممالک	۹۵
هشتمین شهردار	۹۷
دکتر ابوالقاسم خان شیخ احیاءالدوله	۹۷
نهمین شهردار	۹۹
سلطان احمد یزدان بخش قزوینی	۹۹
دهمین شهردار	۱۰۰
غیاث نظام	۱۰۰

۱۰۲	یازدهمین شهردار
۱۰۲	حسن علی خان اشرفی
۱۰۳	دوازدهمین شهردار
۱۰۳	نصرت اله مستشاری
۱۰۴	سیزدهمین شهردار
۱۰۴	مسعود وداد
۱۰۹	چهاردهمین شهردار
۱۰۹	زین العابدین قیاسی
۱۱۰	پانزدهمین شهردار
۱۱۰	عبدالله فروهر
۱۱۲	شانزدهمین شهردار
۱۱۲	مقتدر مزدهی
۱۱۴	هجدهمین شهردار
۱۱۴	احمد علی بنی آدم
۱۱۶	هجدهمین شهردار
۱۱۶	سلطانی
۱۱۷	نوزدهمین شهردار
۱۱۷	غیاث نظام
۱۱۸	بیستمین شهردار
۱۱۸	علی آزاد

بیست و یکمین شهردار.....	۱۱۹
محمد حسین دولو (سرپرست).....	۱۱۹
بیست و دومین شهردار.....	۱۲۰
احمد حاتم.....	۱۲۰
بیست و سومین شهردار.....	۱۲۲
مجتبی شهروان.....	۱۲۲
بیست و چهارمین شهردار.....	۱۲۳
غیاث نظام.....	۱۲۳
بیست و پنجمین شهردار.....	۱۲۴
موسی الرضای لطفی.....	۱۲۴
بیست و ششمین شهردار.....	۱۲۵
علی محمد وجدی.....	۱۲۵
بیست و هفتمین شهردار.....	۱۲۶
غفار وزیری.....	۱۲۶
بیست و هشتمین شهردار.....	۱۲۷
غیاث نظام.....	۱۲۷
بیست و نهمین شهردار.....	۱۲۸
روحانی.....	۱۲۸
سی امین شهردار.....	۱۲۹
علی اصغر تیموری.....	۱۲۹

۱۳۱	سی و یکمین شهردار
۱۳۱	سید حسین رضوی
۱۳۴	سی و دومین شهردار
۱۳۴	امیر هوشنگ محتشم
۱۳۸	سی و سومین شهردار
۱۳۸	هاشم جعفرزاده
۱۴۱	سی و چهارمین شهردار
۱۴۱	اکبر ثابتی
۱۴۲	سی و پنجمین شهردار
۱۴۲	حسام الدین قهاری
۱۴۴	سی و ششمین شهردار
۱۴۴	سرهنک عباس وفائی
۱۴۶	سی و هفتمین شهردار
۱۴۶	محمد صادق فرخی
۱۴۷	سی و هشتمین شهردار
۱۴۷	امیر هوشنگ محتشم
۱۴۸	سی و نهمین شهردار
۱۴۸	بزرگ مهرتاش
۱۵۲	چهلمین شهردار
۱۵۲	حسین مرندی (کفیل)

چهل و یکمین شهردار.....	۱۵۳
پرویز اتابکی.....	۱۵۳
چهل و دومین شهردار.....	۱۵۴
ایرج شهریار.....	۱۵۴
چهل و سومین شهردار.....	۱۵۵
مجید آقایان.....	۱۵۵
چهل و چهارمین شهردار.....	۱۵۶
ابوالقاسم پیشوائی.....	۱۵۶
چهل و پنجمین شهردار.....	۱۵۷
حاج داوود وکیل گیلانی.....	۱۵۷
چهل و ششمین شهردار.....	۱۶۰
حشمت اله عاملی.....	۱۶۰
چهل و هفتمین شهردار.....	۱۶۱
منوچهر سعیدی.....	۱۶۱
چهل و هشتمین شهردار.....	۱۶۲
حسن شاهرودی.....	۱۶۲
چهل و نهمین شهردار.....	۱۶۵
محمد بشاش (کنیل).....	۱۶۵
پنجاهمین شهردار.....	۱۶۶
شاهرخ معروفخانی.....	۱۶۶

۱۷۳	پنجاه و یکمین شهردار
۱۷۳	ابوالقاسم دادگو
۱۷۶	پنجاه و دومین شهردار
۱۷۶	محمد رضا وکیل گیلانی
۱۸۴	پنجاه و سومین شهردار
۱۸۴	رضا درودی
۱۸۶	پنجاه و چهارمین شهردار
۱۸۶	ابوالقاسم دادگو
۱۸۷	پنجاه و پنجمین شهردار
۱۸۷	صادق بروجردی
۱۹۸	پنجاه و ششمین شهردار
۱۹۸	مهدی رضایی حداد
۲۱۷	پنجاه و هفت شهردار
۲۱۷	سید محمود نصری
۲۲۰	پنجاه و هشتمین شهردار
۲۲۰	ابوالقاسم تقیا (کنیل)
۲۲۲	پنجاه و نهمین شهردار
۲۲۲	غلامرضا محمدیان شهر بابکی
۲۴۴	شصتمین شهردار
۲۴۴	رحمان انصاری

شصت و یکمین شهردار	۲۴۵
حسن ظاهری	۲۴۵
شصت و دومین شهردار	۲۵۰
حسین جعفری جبلی	۲۵۰
شصت و سومین شهردار	۲۵۴
عبدالعلی دربندی زاده (کفیل)	۲۵۴
شصت و چهارمین شهردار	۲۵۵
محمود کمالی	۲۵۵
شصت و پنجمین شهردار	۲۶۶
مسعود نصرتی قزوینی نژاد	۲۶۶

● بخش چهارم	شرح حال انجمن بلديه.....	۲۶۹
اعضاء انجمن شهر		۲۷۰
اولين عضو بلدى		۲۷۰
صدرالمعاني		۲۷۰
دومين عضو بلدى		۲۷۱
ميرزا حسين خان داوري نايب رئيس انجمن بلديه		۲۷۱
سومين عضو بلدى		۲۷۲
ميرزا ابراهيم خان الموتى رئيس انجمن بلديه ۱۳۱۰		۲۷۲
چهارمين عضو بلدى		۲۷۳
آقاى حاج قاسم صراف جوادى		۲۷۳
پنجمين عضو بلدى		۲۷۴
آقا ميرزا ابوالقاسم شهيدى يکى از معاونان بلديه		۲۷۴
ششمين عضو بلدى		۲۷۶
باقر شاهرودى يکى از اعضاء انجمن بلديه در سال ۱۳۱۰		۲۷۶
هفتمين عضو بلدى		۲۷۸
حاج سيد باقر شادمان رئيس انجمن شهر قزوین		۲۷۸
هشتمين عضو بلدى		۲۸۰
حاج سيد حسين تنکابنى		۲۸۰
نهمين عضو بلدى		۲۸۴
دکتر موسى عزيزى عضو انجمن شهر		۲۸۴

دهمین عضو بلدی	۲۸۶
محمد علی آبگوشتی نماینده انجمن شهر	۲۸۶
یازدهمین عضو بلدی	۲۸۷
احمد بلاغی	۲۸۷
دوازدهمین عضو بلدی	۲۸۸
حاج اسماعیل بهروزی نایب رئیس انجمن شهر	۲۸۸
سیزدهمین عضو بلدی	۲۹۰
حاج سید محمود تقوی نایب رئیس انجمن شهر در سال ۱۳۴۲	۲۹۰
چهاردهمین عضو بلدی	۲۹۲
مصطفی بروجردی یکی از اعضاء انجمن شهرستان قزوین	۲۹۲
اولین عضو شورای شهر	۲۹۵
دکتر داریوش فامیلی	۲۹۵
دومین عضو شورای شهر	۲۹۷
عباس نیکویه	۲۹۷
سومین عضو شورای شهر	۲۹۹
عباس ظاهری	۲۹۹
چهارمین عضو شورای شهر	۳۰۰
دکتر سید علی شهروزی عضو شورا در دوره اول و دوم	۳۰۰
پنجمین عضو شورای شهر	۳۰۳
مه جبین ابوترابی	۳۰۳

۳۰۴	ششمین عضو شورای شهر
۳۰۴	سید صادق سیاهپوش
۳۰۵	هفتمین عضو شورای شهر
۳۰۵	پریسا تیر سحر
۳۰۶	هشتمین عضو شورای شهر
۳۰۶	مسلم بیدخام
۳۰۷	نهمین عضو شورای شهر
۳۰۷	فاطمه اشدری
۳۰۸	دهمین عضو شورای شهر
۳۰۸	مهندس علی حسن ظاهری
۳۰۹	یازدهمین عضو شورای شهر
۳۰۹	صدیقه حکمت
۳۱۳	دوازدهمین عضو شورای شهر
۳۱۳	احد چگینی
۳۱۴	سیزدهمین عضو شورای شهر
۳۱۴	مهندس محمد خورشیدی
۳۱۵	چهاردهمین عضو شورای شهر
۳۱۵	حسین مرد علی
۳۱۶	پانزدهمین عضو شورای شهر
۳۱۶	آتوسا بیات

۳۱۸	شانزدهمین عضو شورای شهر
۳۱۸	مریم نخستین احمدی
۳۱۹	هفدهمین عضو شورای شهر
۳۱۹	شهلا عطائی
۳۲۰	هجدهمین عضو شورای شهر
۳۲۰	بهشتی سرشت
۳۲۱	نوزدهمین عضو شورای شهر
۳۲۱	یزدان بخش سیاهکالی مرادی عضو شورا دوره سوم
۳۲۲	بیستمین عضو شورای شهر
۳۲۲	مهندس حامد کبودوند
۳۲۳	بیست و یکمین عضو شورای شهر
۳۲۳	محمد حسین خاکساران

● بخش پنجم	رویدادهای بلدیہ	۳۲۴
رویدادهای بلدیہ در ۱۳۱۰		۳۲۵
بلدیہ قزوین (۱)	از دیدگاه صاحب نظران	۳۲۶
بلدیہ قزوین (۲)		۳۲۸
بلدیہ قزوین (۳)		۳۳۰
بلدیہ قزوین (۴)		۳۳۲
بلدیہ قزوین (۵)		۳۳۴
بلدیہ قزوین (۶)		۳۳۶
بلدیہ قزوین (۷)		۳۳۸
بلدیہ قزوین (۸)		۳۴۰
بلدیہ قزوین (۹)		۳۴۲
بلدیہ قزوین (۱۰)		۳۴۵
بلدیہ قزوین (۱۱)		۳۴۷
بلدیہ قزوین (۱۲)		۳۴۹
بلدیہ قزوین (۱۳)		۳۵۱
بلدیہ قزوین (۱۴)		۳۵۴
یادداشت		۳۵۷
اقدامات بلدیہ		۳۵۹
قزوین - شاهپور		۳۵۹
تهیه هدیه		۳۶۰
قنات خیابان و تولیت آن		۳۶۰

تأسیس کتابخانه در سال ۱۳۱۰	۳۶۱
کتابخانه در قزوین	۳۶۱
قانون جدید بلدیہ برای بار دوم در سال ۱۳۰۹ به تصویب رسید	۳۶۴
وزارت داخله	۳۶۴
قانون بلدیہ	۳۶۴
نظامنامه‌ی بلدیہ	۳۶۶
قسمت اول - در تشکیلات بلدیہ	۳۶۶
فصل دوم - در تشکیل اداره‌ی بلدیہ	۳۶۹
قسمت دوم - در وظایف (فصل سوم) (در وظایف انجمن بلدی)	۳۷۰
فصل چهارم - در وظایف اداره‌ی بلدیہ	۳۷۱
قسمت سوم - مواد متفرقه فصل پنجم	۳۷۳
اخبار شهری	۳۷۵
انتقال مریضخانه	۳۷۵
ریاست جلیله اداره محترم بلدی قزوین دامت شوکتہ	۳۷۶
بامضاء جمعی از اهالی	۳۷۶
دولت و شوراها در ایران، نگاهی تحلیلی به انتخابات انجمن بلدی	۳۷۷
دولت و شوراها در ایران	۳۸۲
انجمن‌های بلدیہ و تشدید نارضایتی‌ها	۳۸۲
گونه‌های مناسب درختان برای قزوین	۳۸۶
فعالیت‌های انجمن شهر قزوین دوره پهلوی دوم	۳۹۰

خلاصه‌ی عملیات عمرانی انجام شده در دهه اول انقلاب	۳۹۱
الف - خیابان‌کشی و توسعه‌ی معابر:	۳۹۱
ب - خدمات فرهنگی و بهداشتی:	۳۹۲
ج - خدمات عمومی	۳۹۴
د - پیاده‌رو سازی و جدول سازی	۳۹۶
ه - ترئینات	۳۹۷
و - تعمیرات تأسیسات داخلی	۳۹۸
فهرست مصوبات انجمن شهر در سه ماهه‌ی اول سال ۱۳۴۲	۳۹۹
آنچه انجام گرفته	۴۰۰
فعالیت بازرسی شهرداری	۴۰۱
بلوار زیبایی که احداث گردید	۴۰۲
مختصری از وضع درآمدهای شهرداری در حال حاضر	۴۱۳
انتقاد نشریات قزوین بر عملکرد شهرداری	۴۱۸
سخنی با شهردار	۴۱۸
سبزه میدان‌های قزوین	۴۲۲
خیابان سپه	۴۲۷
تبدیل چراغها به فلورسنت	۴۳۱
تأمین آب مورد نیاز شهر	۴۳۱
تأمین برق شهر	۴۳۲
خیابان‌های جدید الاحداث	۴۳۲
آسفالت جاده دوم	۴۳۳

۴۳۴	اظهار نظر مطبوعات مرکز و شهرستان قزوین در مورد فعالیت‌های شهرداری
۴۳۵	خلاصه‌ای از کارهای انجام شده شهرداری قزوین.....
۴۳۵	خیابان‌کشی.....
۴۳۹	آسفالت.....
۴۳۹	آمار درآمد شهرداری در زمان آقای شهردار بزرگ مهرتاش شش ماهه.....
۴۴۰	آمار درآمد شش ماهه اول سال ۱۳۴۲.....
۴۴۰	صورت‌خانه‌هایی که در ملک آباد خریداری شده.....
۴۴۲	همکاری شهرداری.....
۴۴۲	خانه‌های خریداری شده در خیابان تهران قدیم.....
۴۴۳	خانه‌های خریداری شده در خیابان سعدی.....
۴۴۴	خانه‌های خریداری شده در خیابان تهران قدیم.....
۴۴۵	تحولات تاریخی قانون شوراها.....
۴۴۵	برده‌ی دوم از ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰ خورشیدی از کف رفتن قانون بلدیه مشروطه.
۴۴۷	بودجه مصوب شهرداری قزوین در دوره دوم شورای اسلامی شهر قزوین...
۴۴۸	تعداد جلسات علنی و غیرعلنی شورای اسلامی شهر در دوره دوم.....
۴۴۸	عملکرد صحن علنی شورای اسلامی شهر قزوین در دوره دوم.....
۴۴۹	تعداد جلسات و مصوبات هیأت رئیسه، کمیته‌های تخصصی شورا.....
۴۵۰	گزیده مهمترین سیاست‌های دومین شورای اسلامی شهر به شهرداری قزوین
۴۵۰	مقدمه:.....
۴۵۰	الف: پرسنلی و اداری.....
۴۵۰	ب: مالی.....

ج: عمرانی	۴۵۱
د: طرح‌های تملکی	۴۵۲
ی: شهرسازی و احیاء فافت‌های قدیمی و فرهنگی و مسأله دار	۴۵۲
ح: فرهنگی و اجتماعی	۴۵۴
و: پایانه‌ها، تاکسیرانی، اتوبوسرانی، آتش نشانی	۴۵۴
عملکرد مختصر و تعیین بودجه مصوب شهرداری قزوین در دوره دوم شورا	۴۵۶
بودجه مصوب شهرداری قزوین در دوره دوم شورای اسلامی شهر قزوین	۴۵۶
تعداد جلسات علنی و غیرعلنی شورای اسلامی شهر در دوره دوم	۴۵۷
عملکرد صحن علنی شورای اسلامی شهر قزوین در دوره دوم	۴۵۷
تعداد جلسات و مصوبات هیأت رئیسه، کمیته‌های تخصصی شورا	۴۵۸
گزیده مهمترین مصوبات شورای اسلامی شهر قزوین	۴۵۹
گزیده‌ی پروژه‌های افتتاحی دوره دوم شورای اسلامی شهر قزوین	۴۶۴
گفتگویی با انجمن شهر و شهردار جدید قزوین قبل از انقلاب	۴۶۹
قابل توجه کفالت محترم بلدیة طهران و قزوین	۴۷۱
عملیات خیرخواهانه	۴۷۵
سخن سردبیر روزنامه بازپرس قزوین در سال ۱۳۱۲	۴۷۷
اوضاع صحیحه قزوین	۴۷۷
وضع درآمدهای شهرداری در گذشته	۴۸۳
قابل توجه وکلای محترم انجمن بلدی	۴۸۴
قابل توجه وکلای بلدی	۴۸۶
حصار و دروازه‌های قزوین	۴۸۷

اسامی ۹ دروازه و وضع کنونی آنها	۴۹۲
شاه در قزوین	۴۹۹
رئیس انجمن بلديه قزوین	۵۰۰
باقر شاهرودی	۵۰۰
بازدید رضاشاه از قزوین در چند نوبت	۵۰۲
نوانخانه	۵۰۶
مهمان خانه‌های قزوین	۵۰۸
دومین مهمان خانه‌ی قزوین	۵۱۰
آرم‌های مخصوص شهرداری قزوین	۵۱۲
پیام رئیس	۵۱۷
انجمن شهر	۵۱۷
احیای قناتهای قزوین	۵۱۹
پیشینه قنات در ایران	۵۲۱
قنات در دوره‌های بعد از اسلام	۵۲۴
آبدهی قنات ایران	۵۲۸
احصائیه قناتهای ایران	۵۲۹
قنات‌های ایران از نگاه چند سیاح	۵۳۳
وضعیت آب قزوین از منظر منابع و مآخذ	۵۳۶
سابقه قنات قزوین به استناد تاریخ گزیده	۵۳۹
قنات قزوین به نقل از کتاب مینودر	۵۴۱
قناتهای دایر:	۵۴۲

۵۴۲	قنات آخوند
۵۴۳	قنات حاتم بیگ و خاتونی
۵۴۴	قنات خیابان
۵۴۵	قنات آقا جمالی
۵۴۶	قنات حلال آب
۵۴۶	قنات خمار تاش
۵۴۷	قنات میرزا رسولی
۵۴۸	قنات شاء
۵۴۸	قنات طیفوری
۵۵۰	قناتهایی که بایر یا در حکم بایر است
۵۵۰	قنات قوللر آقاسی
۵۵۰	قنات شیخ احمدی
۵۵۰	قنات میرزا علی اصغر خانی
۵۵۱	اسناد و گزارش تیگران درباره قنات قزوین
۵۵۴	تقسیم آب به منازل از طرف بلدیہ
۵۵۴	کمیسیون مالکین قنات حلال آب - محله ی دریکوشک قزوین
۵۵۸	تقسیم آب به منازل
۵۷۵	آئین نامه آسیابان بلدیہ (شهردار) در سال ۱۳۱۸ برای بار دوم
۵۷۵	اداره ی کل شهرداریها
۵۷۵	آئین نامه آسیابانی
۵۷۸	خاطرات قهرمان میرزا عین السلطنه

● بخش ششم ضmannم.....	۵۷۹
بنگاه مستقل آبیاری اداره کل بازرسی منابع آب قزوین.....	۶۹۵
کتابچه قانون بلدیة	۷۱۴
کتابچه وزارت مالیه.....	۷۲۹
نقشه خیابان مولوی.....	۷۳۹
منابع مورد استفاده	۷۶۲
فهرست اعلام.....	۷۶۴

۲۵	تصویر شماره ۱ - بلديه.....
۷۷	تصویر شماره ۲ - نمونه دستخط ميرزا حسن صالحی.....
۷۸	تصویر شماره ۳ - نمونه دستخط ميرزا حسن صالحی.....
۷۹	تصویر شماره ۴ - نمونه دستخط ميرزا حسن صالحی.....
۸۲	تصویر شماره ۵ - مجتهد شهیدی - ابوی شیخ الاسلام - صالحی.....
۸۳	تصویر شماره ۶ - نمونه دستخط شیخ الاسلام.....
۸۵	تصویر شماره ۷ - نمونه دستخط شیخ الاسلام.....
۸۶	تصویر شماره ۸ - نمونه دستخط شیخ الاسلام.....
۹۰	تصویر شماره ۹ - سند شماره یک مربوط به فزونی.....
۹۱	تصویر شماره ۱۰ - سند شماره دو مربوط به فزونی.....
۹۳	تصویر شماره ۱۱ - سند شماره یک مربوط به احتشام.....
۹۴	تصویر شماره ۱۲ - سند شماره دو مربوط به احتشام.....
۹۸	تصویر شماره ۱۳ - سند بدست آمده از احياء الدوله.....
۱۰۰	تصویر شماره ۱۴ - سند شماره یک مربوط به غیاث نظام.....
۱۰۱	تصویر شماره ۱۵ - سند شماره دو مربوط به غیاث نظام.....
۱۰۳	تصویر شماره ۱۶ - سند مربوط به مستشاری.....
۱۰۷	تصویر شماره ۱۷ - سند شماره یک مربوط به وداد.....
۱۰۸	تصویر شماره ۱۸ - سند شماره دو مربوط به وداد.....
۱۰۹	تصویر شماره ۱۹ - سند مربوط به قیاسی.....

تصویر شماره ۲۰ - سند شماره یک مربوط به فروهر	۱۱۰
تصویر شماره ۲۱ - سند شماره دو مربوط به فروهر	۱۱۱
تصویر شماره ۲۲ - سند شماره یک مربوط به مژدهی	۱۱۲
تصویر شماره ۲۳ - سند شماره دو مربوط به مژدهی	۱۱۳
تصویر شماره ۲۴ - سند مربوطه به بنی آدم	۱۱۵
تصویر شماره ۲۵ - سند مربوط به دولو	۱۱۹
تصویر شماره ۲۶ - سند مربوط به حاتم	۱۲۱
تصویر شماره ۲۷ - سند مربوط به وزیری	۱۲۶
تصویر شماره ۲۸ - سند شماره یک مربوط به تیموری	۱۲۹
تصویر شماره ۲۹ - سند شماره دو مربوط به تیموری	۱۳۰
تصویر شماره ۳۰ - سند مربوط به رضوی	۱۳۲
تصویر شماره ۳۱ - جمعی از کارمندان دولتی قزوین در موزه	۱۳۳
تصویر شماره ۳۲ - اهدا جوایز ورزشکاران قزوین به وسیله محتشم	۱۳۵
تصویر شماره ۳۳ - حضور محتشم در میان جمعی از کارمندان شهرداری ..	۱۳۶
تصویر شماره ۳۴ - سند مربوط به محتشم	۱۳۷
تصویر شماره ۳۵ - سند شماره یک مربوط به جعفرزاده	۱۳۹
تصویر شماره ۳۶ - سند شماره دو مربوط به جعفرزاده	۱۴۰
تصویر شماره ۳۷ - سند شماره یک مربوط به قهاری	۱۴۲
تصویر شماره ۳۸ - سند شماره دو مربوط به قهاری	۱۴۳
تصویر شماره ۳۹ - سند مربوط به وفائی	۱۴۵

تصویر شماره ۴۰ - سند مربوط به مهرناش	۱۵۰
تصویر شماره ۴۱ - سند مربوط به اتابکی	۱۵۳
تصویر شماره ۴۲ - سند مربوط به شهریار	۱۵۴
تصویر شماره ۴۳ - سند مربوط به آقایان	۱۵۵
تصویر شماره ۴۴ - سند مربوط به پیشوائی	۱۵۶
تصویر شماره ۴۵ - گیلانی در محل شهرداری قزوین	۱۵۸
تصویر شماره ۴۶ - گیلانی باتفاق آقای محتشم و دکتر اسدی	۱۵۹
تصویر شماره ۴۷ - سند مربوط به سعیدی	۱۶۱
تصویر شماره ۴۸ - جلسه‌ای با حضور شاهرودی در شهرداری	۱۶۳
تصویر شماره ۴۹ - سند مربوط به شاهرودی	۱۶۴
تصویر شماره ۵۰ - سخنرانی و استقبال از ارتش ایران بعد از مراجعه از	۱۷۱
تصویر شماره ۵۱ - معروفخانی رئیس فدراسیون کشتی	۱۷۲
تصویر شماره ۵۲ - بازرسی شهردار از منطقه جمع‌آوری زباله	۱۸۳
تصویر شماره ۵۳ - عکس بدست آمده از دوران جوانی درودی	۱۸۵
تصویر شماره ۵۴ - عکس از بروجردی در جمع کارمندان شهرداری	۱۸۸
تصویر شماره ۵۵ - شهردار اتابکی پشت سر ایشان آقای تقی	۲۲۱
تصویر شماره ۵۶ - بازدید اعضای جامعه مهندسين	۲۴۸
تصویر شماره ۵۷ - مراسم کلنگ زنی ترمینال مسافربری	۲۴۹
تصویر شماره ۵۸ - عکس شادمان در میان اعضای انجمن شهر	۲۷۹
تصویر شماره ۵۹ - عکس مربوط به تنکابنی	۲۸۳

تصویر شماره ۶۰ - از راست به چپ: کارمند - عزیزی - تختی - گیلانی ...	۲۸۵
تصویر شماره ۶۱ - عکس مربوط به بهروزی در میان اعضای انجمن شهر ..	۲۸۹
تصویر شماره ۶۲ - گیلانی - بروجردی - ناشناخته.....	۲۹۳
تصویر شماره ۶۳ - اعضای شورای انجمن شهر	۲۹۴
تصویر شماره ۶۴ - نمایی از سر در شهرداری.....	۳۲۵
تصویر شماره ۶۵ - سبزه میدان در سال ۱۳۲۷	۴۲۳
تصویر شماره ۶۶ - ابتدای خیابان طالقانی داروخانه دکتر ابوترابی.....	۴۲۴
تصویر شماره ۶۷ - سبزه میدان در سال ۱۳۴۰	۴۲۵
تصویر شماره ۶۸ - سبزه میدان در سال ۱۳۸۶	۴۲۶
تصویر شماره ۶۹ - نمایی از شهربانی در حال جدول گذاری مقابل سپه....	۴۲۷
تصویر شماره ۷۰ - سردرب عمارت حکومتی ۱۳۰۷	۴۲۸
تصویر شماره ۷۱ - نهرسازی از اول سپه به سمت مولوی	۴۲۹
تصویر شماره ۷۲ - نهرسازی روپوشیده جهت آب رسانی به منازل اهالی ..	۴۳۰
تصویر شماره ۷۳ - یکی از کوچه‌های قزوین در حال تعمیر و دیوارکشی ...	۴۳۶
تصویر شماره ۷۴ - یکی از کوچه‌های قزوین در حال تعمیر و دیوارکشی ...	۴۳۷
تصویر شماره ۷۵ - یکی از کوچه‌های قزوین در حال تعمیر و دیوارکشی ...	۴۳۸
تصویر شماره ۷۶ - دروازه مغلواک	۴۹۲
تصویر شماره ۷۷ - دروازه راری	۴۹۳
تصویر شماره ۷۸ - دروازه تهران	۴۹۴
تصویر شماره ۷۹ - دروازه تهران	۴۹۵

تصویر شماره ۸۰ - دروازه پنبه ریشه.....	۴۹۶
تصویر شماره ۸۱ - دروازه راکوشک.....	۴۹۷
تصویر شماره ۸۲ - رضا شاه هنگام بازدید از نمونه خشکبار صادراتی.....	۵۰۱
تصویر شماره ۸۳ - طاق نصرت.....	۵۰۳
تصویر شماره ۸۴ - طاق نصرت برای ورود شاه به قزوین.....	۵۰۴
تصویر شماره ۸۵ - چند تن از مقامات محلی هنگام ورود شاه به قزوین ...	۵۰۵
تصویر شماره ۸۶ - نوانخانه.....	۵۰۷
تصویر شماره ۸۷ - مهمانخانه قزوین در زمان قاجار.....	۵۰۹
تصویر شماره ۸۸ - مهمانخانه نادری.....	۵۱۱
تصویر شماره ۸۹ - طراح دومین آرم پروفیسور ماتوفسکی.....	۵۱۳
تصویر شماره ۹۰ - آرم.....	۵۱۴
تصویر شماره ۹۱ - آرم.....	۵۱۵
تصویر شماره ۹۲ - آرم.....	۵۱۶
تصویر شماره ۹۳ - مسئول قنات مرحوم سید مجتبی رضوی نبوی.....	۵۱۹
تصویر شماره ۹۴ - مسئول قنات مرحوم رضوی نبوی در جمع دوستان.....	۵۲۰
تصویر شماره ۹۵ - سند مربوط به قنات.....	۵۵۲
تصویر شماره ۹۶ - سند مربوط به قنات.....	۵۵۳
تصویر شماره ۹۷ - آب فروشی در کوچه و بازار حجت نوشیدان.....	۵۵۶
تصویر شماره ۹۸ - فروش آب آشامیدنی در سال ۱۳۲۰.....	۵۵۷
تصویر شماره ۹۹ - فرماندار روشن - رضوی - رئیس شهربانی درباری.....	۵۸۰

- تصویر شماره ۱۰۰ - ابتدای خ امام پس از خاتمه عملیات بازسازی ۵۸۱
- تصویر شماره ۱۰۱ - ابتدای خ هلال احمر پس از خاتمه عملیات بازسازی. ۵۸۲
- تصویر شماره ۱۰۲ - شهردار پرویز اتابکی با جمعی از کارکنان شهرداری... ۵۸۳
- تصویر شماره ۱۰۳ - بازرسی از مواد غذایی توسط حاج حسن آشوری ۵۸۴
- تصویر شماره ۱۰۴ - بازرسی از نانوايان توسط حاج حسن آشوری ۵۸۵
- تصویر شماره ۱۰۵ - امیر هوشنگ محتشم در جمع کارمندان شهرداری ... ۵۸۶
- تصویر شماره ۱۰۶ - مراسم کلنگ زنی میدان سعادت آباد توسط گیلانی... ۵۸۷
- تصویر شماره ۱۰۷ - آقای رضوی رئیس قنات در کنار رؤسای ادارات قزوین ۵۸۸
- تصویر شماره ۱۰۸ - ماشینهای آتش نشانی خریداری شده برای شهرداری. ۵۸۹
- تصویر شماره ۱۰۹ - گیلانی - شهاب واعظ - استاندار تهران - بروجردی - مومنی. ۵۹۰
- تصویر شماره ۱۱۰ - حسن علی ظاهری شهردار قزوین همراه با کمالی ۵۹۱
- تصویر شماره ۱۱۱ - شاهرودی شهردار در کنار عده‌ای از کارمندان ادارات. ۵۹۲
- تصویر شماره ۱۱۲ - شاهرخ معروفخانی شهردار در یک جلسه سخنرانی .. ۵۹۳
- تصویر شماره ۱۱۳ - رؤسای ادارات در استقبال از یک مقام خارجی مذهبی ۵۹۴
- تصویر شماره ۱۱۴ - مرحوم ظاهرخانی یکی از خدمتگزاران صدیق در بلديه ۵۹۵
- تصویر شماره ۱۱۵ - رئیس بازرسی شهرداری در سال ۱۳۴۲ ۵۹۶
- تصویر شماره ۱۱۶ - بازرس آشوری جهت بازدید از نهر سازی کوچه راه چمان ۵۹۷
- تصویر شماره ۱۱۷ - بازرسی حسن آشوری جهت کشف پنی‌های فاسد ... ۵۹۸
- تصویر شماره ۱۱۸ - محتشم شهردار قزوین در کنار کارمندان شهرداری ۵۹۹/۳۳۲
- تصویر شماره ۱۱۹ - دکتر احیاءالدوله در کنار پزشکان ایرانی و خارجی ۶۰۰

- تصویر شماره ۱۲۰ - رجب درشکه چی در کنار شهردار امیر هوشنگ محتشم ۶۰۱
- تصویر شماره ۱۲۱ - چند تن از منامات محلی شهر هنگام استقبال رضا شاه ۶۰۲
- تصویر شماره ۱۲۲ - ابوالقاسم شهیدی معاون شهردار زمان احتشام ۶۰۳
- تصویر شماره ۱۲۳ - رضوی رئیس قنات در کنار دوستان ۶۰۴
- تصویر شماره ۱۲۴ - تجمع درشکه چیان در خیابان مولوی ۶۰۵
- تصویر شماره ۱۲۵ - شهردار اتابکی نثر پنجم ردیف اول دست راست ۶۰۶
- تصویر شماره ۱۲۶ - خیابان عالی قاپو ۱۳۰۷ ۶۰۷
- تصویر شماره ۱۲۷ - ابوالقاسم تقی کفیل شهرداری دوره نصیری ۶۰۸
- تصویر شماره ۱۲۸ - یادمان شهید بابایی به مناسبت دهمین سالگرد شهادت ۶۰۹

سخن شهردار

بخوان پروردگارت که کرامتش نامحدود است، اوست که توسط قلم بشریت را با دانش آشنا ساخت.

بی تردید آگاهی از تحولات هر پدیده، جهت اصلاح و اطلاع آن ضروری و گریزناپذیر است و یکی از دلایل مهم نفوذ عوارض عمل زدگی، روزمرگی، دنباله روی و بی هویتی در شهر، ضعف پشتوانه های فلسفی و اجتماعی است که عرصه را برای دیوان سالاری، غرب گرایی، سلیقه گرایی خرده کاری و پراکنده فراهم می سازد.

چرا ما به جای پیش بینی و پیش گیری از مشکلات، با بی توجهی نسبت به آنها، اجازه می دهیم معضل در جایی بروز کند و سپس به فکر درمان سریع آن می افتیم. بعد از چنین اقدامی نیز، فراموش می کنیم که راه حل اتخاذی، خصلت موفقی داشت و از آن انتظار داریم در درازمدت نیز کارآیی خود را حفظ کند. براساس این توقع، پیش بینی های بعدی را نیز به تاخیر می اندازیم و یا در مواجهه با بحران برای کنترل عارضه ایجاد شده، ناگزیریم هم آن روش قبل را پیش گیریم، در حالی که اگر یک بار به جای عارضه، عامل مخل آن را به طریقی ریشه ای و نظامند حل نماییم گامی موثر برداشته ایم.

پس باید با یک تغییر نگاه، در شهرداری را به روی مردم باز کنیم و بر مبنای چهار عنصر عقلانیت، خرد، کارآمدی، تعامل، ارزشمندی را در کنار همکاری و همدلی مجموعه شهرداری به نمایش بگذاریم تا هر فرد در قانون نانوشته شهروندی خود را مسئول حفظ و دخیل در توسعه شهری بدانند. شهری که زیر ساختهای کم کم دارند نشانه هایی از سالمند شدن را نشان می دهند، پس نیاز به جایگزینی دارند و ما

برای بازسازی نیاز به تعامل داریم. Interaction یعنی عملی متقابل با رویکرد مثبت و ترقی خواهانه و ترقی سازمان شهری در تعامل شهر به شهر و شهر از شهر بوده و این رویکرد توسعه تصاعدی، نوع اندیشه شهری، در عرصه شهروندی و مدیریت شهری را به دنبال خواهد داشت. در یک کلام شهر موفق به معنای شهردار موفق است و البته عکس قضیه با این نگاه هم درست است! و برای کسب این موفقیت باید بپذیریم که شهرداری یک دولت شهری و محلی است و باور کنیم که تحقق شهروندمداری با ارائه بهترین خدمات متجلی خواهد شد. در شهری صاحب سبک معماری ایرانی اسلامی، با ۱۷۰۰ سال قدمت از دوران سلطنت شاپور اردگان که در دوره صفویه پایتخت و منشاء و الگوی شهرسازی و معماری ایران بوده است پس با رویکرد مدیران خلاق و متحد شهری و با گامهایی استوار و هدفمند و رو به جلو برای سرافرازی قزوین پرافتخار پیش خواهیم رفت. به امید آن روز...

مسعود نصرتی قزوینی نژاد

تیرماه سال ۸۸

مقدمه مؤلف

سپاس بیکران خداوند جان جهان را که جلوه جمیل جمال او دل از کف ساکنان غیب و شهود، ربود و دریچه‌های معرفت را به روی اهل درد و درک و دانش گشود، و این بنده حقیر را قرین منت خویش فرمود، و توفیقم عنایت نمود تا بتوانم پس از چند سال تحقیق و پژوهش در زمینه رجال سیاسی و رجال علمی برجسته این سرزمین کهن داشته باشم.

قزوین از معدود استانهایی است که مهد و ملک اصحاب هنر و جلوه‌گاه عشق و عرفان بوده است، حتی جایگاه رجال سیاسی ایران نیز بوده و هست و لذا در خصوص قیام‌ها و رشادتهای مردمی صدها کتاب نوشته شده، موجود و در دست علاقه‌مندان اهل کتاب و حتی در کتابخانه‌های خارج از ایران موجود می‌باشد.

لذا کمتر نویسنده پیدا می‌شود که در کتاب خود نامی از قزوین نبرده باشد. اگر درباره جنگ‌های مختلفی بوده که در ایران رخ داده قزوین در دفاع از آن سهمی جدید داشته است، اگر درباره رجال بوده هزاران رجال علمی و رجال سیاسی در این شهر کهن پرورش یافته‌اند و اگر درباره هنر و صنعت بوده قزوین چهره‌های درخشان این دو هنر بوده است. اگر درباره موسیقی و شعر بوده قزوین نامداران این دو نیز بوده است و اگر درباره اهل قلم خواسته باشید هزاران نویسنده از این شهر برخاسته‌اند که آثار آنها در سراسر کتابخانه‌های ایران و خارج از ایران موجود می‌باشد.

اما این حقیر با بضاعت علمی کم احساس کرده‌ام در میان هزاران کتاب تاریخی که درباره قزوین نوشته شده است جای یک چنین کتابی خالی می‌باشد، لذا با توکل بر عنایت حضرت حق و تشویق بزرگان اهل فضل در حدّ توان به این امر مهم اقدام کرده‌ام.

مطمئنأ این اثر عاری از نقص نیست و اگر چنانچه بعضی از شخصیتها از قلم افتاده‌اند کوتاهی اینجانب نبوده بلکه یا دست‌رسی به این افراد ممکن نبود یا خود این عزیزان راضی به این امر نبودند.

و اما بعد تحقیق در احوال و آثار بزرگان نامداران فرهنگ و خدمتگزاران به جامعه برای هر نسل و هر دسته از مردمی که بخواهند، با راء و روش و دانش و دینداری و صداقت که امور جامعه را اداره کنند بسیار ضرورت دارد و بسیار مفید و سودمند خواهد بود به قول معروف تاریخ عبرت است و عبرت گرفتن از آن خود درس بزرگتر است. شاید آن قسمت از تاریخ واقعاً مایه عبرت و آموزش است همین شرح حال و سرگذشت‌های عبرت‌انگیز از دیگران باشد. روشن شدن وضع زندگی و طرز رفتار و نیز توجه به خدمات علمی و سیاسی و اجتماعی بزرگان دستمایه جنبش و کوشش دیگران در راه ترقی و اعتلای دین و دانش و فرهنگ و سبب گسترش دامنه فعالیت دست‌اندرکاران و زمامداران بخصوص سایر افراد خواهد شد. اما این کتاب که اکنون در دست شما عزیزان است بنام تاریخ بلدیّه و شرح حال مختصر از آن دسته عزیزانی است که مدتی امور بلدیّه یعنی شهرداری را در دست داشته‌اند هدف آن نیست که بخواهیم این افراد را به پایه میز محکمه بکشیم و بگوییم که چه کسی در این شهر خدمت کرد و چه کسی خیانت، نه هرگز هدف ما این نیست بلکه می‌خواهیم این افراد را بر نسل حاضر و نسل‌های آینده معرفی کنیم و بگوییم این شخصیتها زمانی در حد و توان خود برای این شهر با تمام مشکلات موجود آنچه از دست و زبان بر می‌آمد خدمت کردند، اگر خوب و اگر بد تاریخ بهترین قضاوت کننده است.

شهرداری یک مؤسسه عمومی است که در فراهم کردن رفاه و آسایش مردم از نظر وسایل شهری نقش مهم و عمده‌ای را بر عهده دارد. حسن امور اداری امور شهرداری موجب تأمین کامل رفاه و آسایش مردم می‌گردد در غیر این صورت زیان و ناراحتی فاحش دامنگیر جامعه هزاران مشکلات خواهد شد.

لذا شما می‌دانید هیچ اداره‌ای به اندازه شهرداری مورد بازخواست مردم نیست، اگر شهردار خوب کار کند مردم متوجه خواهند شد و اگر کم کار و نادانسته کار کنند باز مردم متوجه آن خواهند بود و لذا شهردار هر شهر و هر کشور لحظه به لحظه مورد دید مردم آن شهر است به قول یک عزیز، افرادی که به اینگونه کارها اقدام می‌کنند باید از خیلی مزایای رفاهی اجتماعی روابط خانوادگی چشم پوشی کنند و لذا کوچکترین بی‌توجهی نیست به امور شهر مورد سرزنش عمومی مردم قرار خواهد گرفت. باید بر آن مسئولیت خود عشق بورزد جان دل برای رفاه مردم گام بردارد.

شرط عاشق نیست با یک دل دو دلبر داشتن

یا ز جانان یا ز جان باید یکی برداشتن

و اما بعد:

شهرداری قزوین از بدو تأسیس تاکنون بعلت تغییرات مداوم شهرداران برنامه‌های اصلاحی خود را تا حد ممکن به مرحله اجرا درآورده است ولی این کافی نیست چون شهر هر چه بزرگتر می‌شود مشکلات آن هم بزرگتر خواهد شد و لذا این شهرداران و اعضاء شورا هستند که می‌تواند برای دفاع از بودجه کافی و برای رفع آسایش و آبادی این شهر کوشش کنند و اثرات مؤثری از خود به یادگار بگذارند تا آیندگان به نیکویی از آنها یاد کنند.

کتاب حاضر شرح حال مختصر و گزارش اندک از بلدیه تا شهرداری از اوایل تأسیس تا به امروز است لذا برای بدست آوردن این اسناد و عکسهای این مجموعه به منابع

مختلفی رجوع کرده‌ام و با سازمانهای فرهنگی از جمله سازمان اسناد ملی ایران، سازمان وزارت کشور، مؤسسه انقلاب اسلامی ایران، مؤسسه تاریخ معاصر ایران، کتابخانه ملی ایران، آرشیو عکسهای کاخ گلستان، کتابخانه مجلس شورای ملی ایران و ده‌ها کتابخانه که ردپایی از بلدیه قزوین در آن بود رجوع کرده‌ام و با صدها نفر اهل فضل مشورت نموده‌ام و چه بسیار سفر کرده‌ام بعضی از اسناد قزوین را در این شهرها بدست آوردم شهرداری کرمانشاه، شهرداری همدان، شهرداری زنجان، شهرداری اصفهان، مرکز اسناد و کتابخانه آستان قدس رضوی چون در سابق هر شهرداری که به شهر دیگر انتقال پیدا می‌کرد تا آنجا که برایش ممکن بود سعی می‌کرد آنچه اسناد مربوط به خودش است بر می‌داشت و به آن شهر می‌برد. البته پیدا کردن شهرداران و انجمن شهر برای مصاحبه مشکلات خاصه خودش را داشت، اگر از بیانش صرف نظر کنم بهتر است.

این اثر که اکنون در دست شما عزیزان است حاصل ده سال تحقیق و پژوهش است یعنی پس از اولین چاپ کتاب خود فرزنانگان علم و سخن قزوین، مشغول تهیه و جمع‌آوری این اثر شدم، در سال ۱۳۷۸ دیدار با شهردار وقت یعنی مهندس حسین جعفری این جانب را تشویق به این اثر نموده زمانی که شروع به تحقیق کرده‌ام حدس زده‌ام ۷۰ تا ۸۰ درصد تحقیق خود را در بایگانی شهرداری قزوین پیدا می‌کنم ولی زهی خیال باطل دریغ از یک درصد، متأسفانه در بایگانی شهرداری قزوین به جز ته قبض عوارض و یک مشت اوراق متفرقه هیچ اثر وجود نداشت و لذا وقتی از بایگانی شهرداری مایوس شده‌ام، برای پیدا کردن اسناد و عکسها پاشنه همت کشیده‌ام و به شهرهای مختلف ایران سفر کرده‌ام.

باید در همین جا تشکر کنم از همه کسانی که این حقیر را در تدوین این اثر یاری کردند.

استاد رحیم خونیانها به عنوان ویراستار، مهندس محمود کمالی، صفت اله صالحی، مهندس جعفری، مهندس برزگر، سید ضیاءالدین میر سلامی، استاد هنرمند محمد ساریان، دکتر سید محمد دبیر سیاقی، دکتر ناصر تکمیل همایون دکتر باقر عاقلی،

مسئول آرشیو عکسهای کاخ گلستان آقای هستی، مرکز اسناد ملی خانم قاضی‌ها، دکتر کیانوش کیانی، اداره ارشاد اسلامی قزوین، راهنمایی‌های جناب حاج داود وکیل گیلانی، حمید صادق‌زاده، دکتر منوچهر عزیزی، حاج آقا رستگار، فرهاد عباسی، تعمیر عکسهای قدیمی آقای جواد قاسمی (آذر)، جناب آقای حاج محمدباقر ادیب مجابی، برای در اختیار گذاشتن روزنامه بازپرس، استاد محمدباقر آصف‌زاده، خانم رضوی از تهران (دختر شهردار رضوی)، از همسر خانم عابدی و از همه کسانی که نام شریفشان را از یاد برده‌ام کمال سپاس‌گزاری را دارم.

رضا صمدیها